

Od 16. června do 23. září 2007 v Kasselu proběhla výstava *documenta 12*¹, která byla společným dílem kurátorské dvojice Ruth Noack a Rogera M. Buergela. Již v prosinci r. 2005 Buergel zveřejnil tři leitmotivy, které měly určovat koncepci výstavy – *Modernita?, Život!, Vzdělání: (Modernity?, Life!, Education:)*. Tyto leitmotivy formuloval ve formě obecně nadhozených otázek – „*Je modernita naší antickou?*“, „*Co je holý život?*“ a „*Co dělat?*“ („*Is modernity our antiquity?*“, „*What is bare life?*“, „*What is to be done?*“).

V posledních letech se stalo zvykem, že každý ročník *documenta* doprovází publikace textů, které uvádějí výstavu do souvislosti s aktuálním stavem teorie a životní praxe. Základ této tradice položila kurátorka *documenta X* (1997) Catherine David svazkem nazvaným jednoduše *The Book*. Kurátor *documenta 11* (2002) Okwui Enwezor rozdělil celý projekt na pět „platform“, z nichž první čtyři měly formát sympózií konaných v různých světových velkoměstech a věnovaných různým tématům, pátou platformou pak byla vlastní výstava v Kasselu. Ke každé platformě vyšla samostatná publikace. Autoři *documenta 12* se rozhodli pro otevřenější model textové části. Rok a půl před otevřením výstavy byl zahájen projekt *documenta 12 magazines*. Jeho vedoucí Georg Schöllhammer vybral devadesát čtyři časopisy různého formátu a zaměření z celého světa, jejichž redakční okruhy vyzval k zamyšlení nad třemi otázkami *documenta 12*.

Jednotlivé příspěvky byly publikovány online na stránce <http://magazines.documenta.de>, kde jsou volně přístupné v angličtině a v jazyce originálu. Ke dni zahájení výstavy bylo nashromážděno přes tři sta článků, esejů, rozhovorů i obrazových příspěvků reagujících na zadaná témata. Jejich malý zlomek, na který padla volba editorů projektu, vyšel tiskem v podobě tří tématických čísel *documenta 12 magazines*.

Redakce oslovených periodik reagovaly na tuto výzvu různě. Představitelé francouzského časopisu *Multitudes* kriticky upozornili na hegemonné postavení, které zaujímá iniciativa *documenta 12 magazines* vůči osloveným publikacím. Jako odpověď vytvořili vlastní projekt *Multitudes-icônes* (<http://multitudes-icônes.samizdat.net>). V něm nabídli poněkud přeformulované otázky umělcům, čímž podle vlastních slov popřeli dělbu práce mezi teoretiky a umělci, kterou implikuje podvojnost výstavy a časopiseckého projektu. Georg

¹ V souladu s tradicí *documenta* uvádíme názvy jednotlivých ročníků této výstavy vždy s malým písmenem na začátku (pozn. red.).

Schöllhammer tuto iniciativu uvítal: podle něj tak časopis *Multitudes* působí v rámci projektu *documenta 12 magazines* jako jeho vnitřní kritika (Elena Zanichelli, „ ,We also expected answers that weren't harmonious.‘ Interview with Georg Schöllhammer“, <http://www.documenta12.de/1389.html?&L=1>).

Zatímco mezi umělci vystavujícími v Kasselu byla Česká republika silně zastoupena Bělou Kolářovou, Jiřím Kovandou a Kateřinou Šedou, projektu *documenta 12 magazines* se nezúčastnilo žádné české periodikum. Vzhledem k této absenci české intelektuální prostředí nemělo možnost viditelně reagovat na nabízený model tří leitmotivů, a to ani negativně v duchu časopisu *Multitudes*.

Původním záměrem tohoto dílu Sešitu bylo zopakovat výzvu *documenta 12 magazines* v místním kontextu. Chtěli jsme přitom odseknout nadhozené otázky od souvislosti s výstavou, a vyzkoušet tak jejich obecnou a mezioborovou relevanci. K vyjádření jsme vyzvali asi dvacet českých myslitelů a publicistů. Při výběru respondentů jsme si stanovili, že neoslovíme autory, kteří mají profesionálně co do činění se současným uměním. Slibovali jsme si od toho, že získáme trochu odlišné reakce na umělecký projekt daného formátu, než s jakými se běžně setkáváme v místním odborném tisku. A také, že se nám podaří aspoň zčásti narušit hradbu vzájemného nepochopení a nezájmu, která u nás existuje mezi uměleckou praxí a společenskovední teorií.

Výsledná podoba tohoto dílu Sešitu je pouhým torzem oproti původní představě. Bohužel, většina námi oslovených potenciálních přispěvatelů svou účast odmítla, a to převážně z časových důvodů. Ne všichni ovšem zcela pochopili náš záměr: někteří se ve svém odmítnutí odvolávali na to, že výstavu neviděli, což jsme považovali naopak spíše za přednost. Ačkoli jsme výslovně uváděli, že naším záměrem je ověřit mimoumělecký přesah leitmotivů *documenta 12* (je příznačné, že první leitmotiv se týká „modernity“, nikoli „modernismu“), dva ze tří původních příspěvků, které jsme nakonec obdrželi, o těchto leitmotivech pojednávají v bezprostřední souvislosti s dnešním uměním.

K původnímu materiálu od českých autorů připojujeme několik přeložených textů, vybraných tak, aby osvětlily, prohloubily či problematizovaly tři leitmotivy *documenta 12*. Ty jsou ovšem spolu natolik těsně provázány, že v některých případech je obtížné jednoznačně přiřadit text k tomu či onomu leitmotivu. Proto jsme se místo schématického členění čísla podle jednotlivých leitmotivů přiklonili

k volnějšimu uspořádání s plynulým přechodem od textů reflektujících odkaz modernity k úvahám o možnostech činu. Přeložené články až na jednu výjimku jsou převzaty z volně přístupného internetového archívu *documenta 12 magazines*. Snažili jsme se, aby se naše selekce pokud možno lišila od výběru, který editoři projektu *documenta 12 magazines* představili v jeho tištěné verzi. Dále jsme se svolením autora zařadili text Slavoje Žižka „Rezistence je kapitulace“, který považujeme za podnětný příspěvek k otázce „Co dělat?“. Za upozornění na tento text děkujeme Radovanu Barošovi. Děkujeme také všem, kdo vzali vážně naši výzvu a věnovali svůj čas a píli práci na přípravě tohoto čísla poněkud chaoticky se rozjíždějícího Sešitu.

Max Švabinský